

CSU-Slagelse

Center for Specialundervisning

ÅRSRAPPORT CSU-SLAGELSE 2016

Ringsted

CSU-Slagelse

Rosenkildevej 88 B
4200 Slagelse

Tlf. 58 57 57 60

csu-slagelse@slagelse.dk

www.csu-slagelse.dk

Indholds- fortegnelse

4	Indledning
5	Indbyggertal - Vestsjælland
6	Kommunikationsafdelingen
10	Høreafdelingen
14	Synsafdelingen

Indledning

CSU-Slagelse indgår hvert år leveringsaftaler med Kalundborg, Odsherred, Holbæk, Ringsted og Slagelse kommuner. Udgangspunktet for leveringsaftalerne er den til enhver tid politisk vedtagne Rameaftale for Region Sjælland.

På kommunikationscenterområdet er der i Rameaftalen således aftalt en såkaldt abonnementsfinansiering, hvor den enkelte kommune betaler en andel svarende til befolkningens størrelse.

Denne aftalefinansiering giver de nævnte kommuner fri trækingsret på vore tilbud, hvilket betyder, at borgere og fagpersoner frit kan henvende sig direkte til CSU-Slagelse, som visiterer til tilbuddene.

Abonnementsfinansieringen dækker en række tilbud og services til voksne med forskellige former for handicap beskrevet i rapporten.

Årsrapporten er alene en oversigt over abonnementsfinansierede aktiviteter på CSU-Slagelse jf. Lov om Specialundervisning for Voksne.

På vores center foregår mange andre aktiviteter finansieret via takster, kontrakter, projekter m.m.

En oversigt over øvrige aktiviteter kan ses i de enkelte afdelingers tilbudskataloger eller på www.csu.slagelse.dk

Årsagen til denne mangfoldighed er en ambition om til stadighed at have fokus på samfundsudvikling og innovation med henblik på i dialog med køberkommunerne at udvikle nye tilbud og tværgående samarbejder, der sikrer at den specialfaglige viden på kommunikationscentrene bevares lokalt. CSU fik ved årsskiftet 2016-2017 således doneret 2,1 mill. kr af TrykFonden til et lysprojekt "Bedre Lys Mere Liv".

Det er en stor fordel for borgerne, at der på CSU er samlet ekspertviden til gavn for borgere med næsten alle former for kommunikationsvanskeligheder. På centret benytter vi os i høj grad af faglig sparring på tværs af vore afdelinger og et eksempel på dette er i 2016 udvikling af et tværgående tilbud til borgere med hjernerystelse, som ikke er beskrevet i den nationale forløbsbeskrivelse og derfor ikke er omfattet af abonnementsfinansieringen.

Ovennævnte nye aktiviteter kan kun muliggøres ved kontinuerlig efter- og videreuddannelse af personalet, hvilket også falder godt i tråd med Rameaftalens udviklingsintentioner.

Der er stor forskel på de foranstaltninger, der gives i vore forskellige afdelinger. Nogle har f.eks. brug for en kortvarig instruktion i brug af høreapparat, mens eksempelvis borgere med erhvervet hjerneskade eller læsevanskeligheder har brug for undervisningsforløb i op til ½ år. Antallet af foranstaltninger kan derfor ikke sammenlignes på tværs af afdelingerne, men kun med samme foranstaltning året før.

I de senere år er efterspørgslen efter tilbud steget i Høre-, Syns-, Kommunikations- og Psykiatridelingerne, men til gengæld faldet i Læseafdelingen. Det ændrede efterspørgselsmønster betyder at vore ressourcer kanaliseres derhen hvor efterspørgslen er størst.

Samlet set er vore aktiviteter dog stigende, hvilket naturligt nok har betydning for serviceniveauet, da abonnementsfinansieringen er et fast beløb uanset aktivitetsniveau.

Målet med denne årsrapport er at give vore kommunale samarbejdspartnere indblik i indhold og omfang af CSU-Slagelses opgaver og tilbud i 2016.

I lighed med sidste år modtager hver kommune sin egen årsrapport omhandlende alle de tilbud som kommunen køber og med sammenlignelige tal til øvrige kommuner.

God læselyst.

Indbyggertal - Vestsjælland

Indbyggertal - 1. kvartal 2016

Kommune	Antal
Ringsted	34.031
Kalundborg	48.660
Holbæk	69.972
Odsherred	32.816
Slagelse	78.140
I alt	263.619

Kommunikationsafdelingen

Generelt for kommunikationsafdelingens tilbud ses at der på nær i en enkelt kommune i 2016 er sket en stigning i antal foranstaltninger.

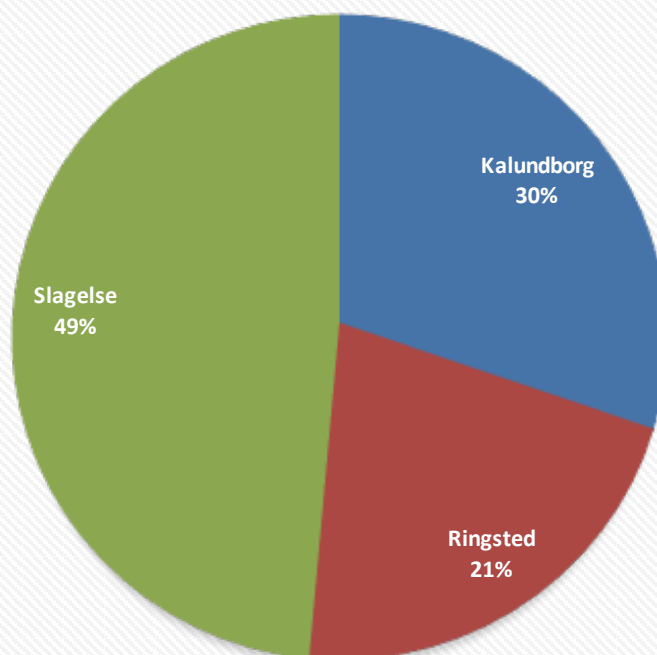
Stigningen fremkommer dels ud fra den naturlige variation, der er i antal borgere der modtager et tilbud, og dels som effekt af, at indlæggelsestiden for borgere på sygehusene tilstræbes at være på max 8 dage, hvilket medfører en øget efterspørgsel på undervisning i kommunen.

Der kan også være tale om at ældre borgere i højere grad end tidligere er aktive på såvel arbejdsmarkedet som i fritids og frivillige sammenhænge. Det betyder større efterspørgsel på rehabilitering i forhold til borgernes livsmestring og recovery.

Antal borgere og foranstaltninger over en 3- årig periode

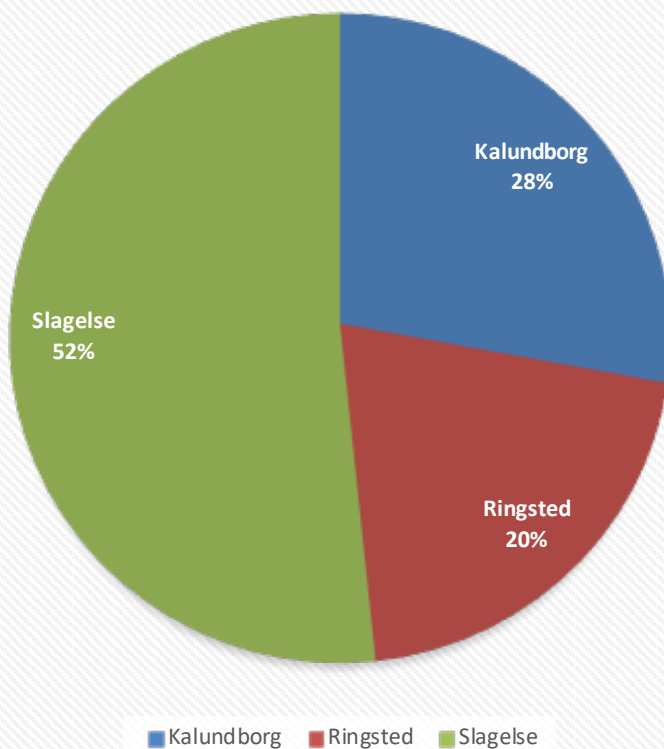
Kommune	Borgere 2014	Borgere 2015	Borgere 2016	Foranst. 2014	Foranst. 2015	Foranst. 2016
Kalundborg	95	115	127	175	189	195
Ringsted	75	100	93	172	189	187
Slagelse	186	228	235	371	371	408
i alt	356	443	455	718	749	790

Indbyggertal - Fordeling

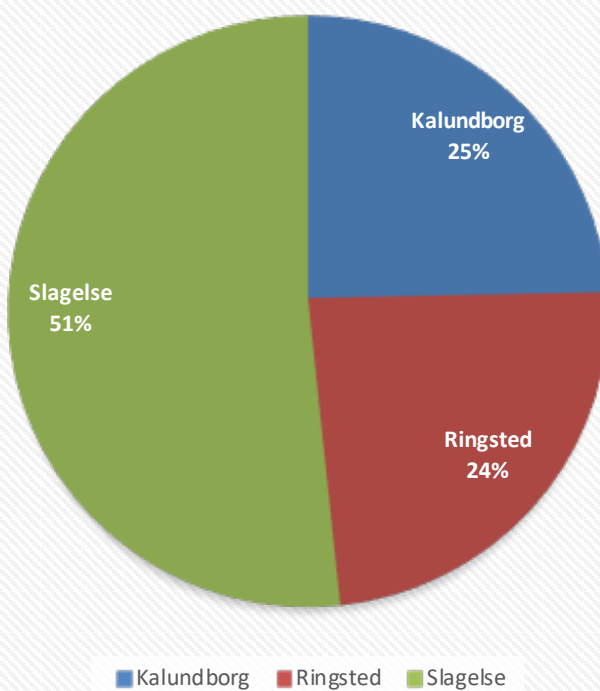

■ Kalundborg ■ Ringsted ■ Slagelse

Borgere i Kommunikationsafdelingen

Foranstaltninger i Kommunikationsafdelingen

Antal foranstaltninger fordel efter type. Ringsted Kommune

Foranstaltning	2014	2015	2016
Udredning - Hjerneskade	33	37	32
Udredning - Parkinson	4	7	1
Udredning - ALS	2	0	0
Udredning - Mundhuleopererede	0	2	4
Udredning - Stemme	20	32	24
Udredning - Stammen	3	0	1
Udredning - Sclerose	0	0	3
Udredning - andre talevanskeligheder	1	1	1
Individuel undervisning - ALS	2	4	3
Individuel undervisning - Stemme	15	12	13
Individuel undervisning - hjerneskade	15	30	41
Individuel undervisning - Mundhuleopererede	0	0	3
Individuel undervisning - Parkinson	5	4	0
Individuel undervisning - Sclerose	0	0	1
Individuel undervisning - Stammen	1	1	1
Individuel undervisning - Strubeløse	0	0	1
Individuel undervisning - andre talevanskeligheder	1	1	0
Kognitivt rehabiliteringskursus	28	21	28
MKG-hold (mindfulness mv.)	3	7	2
Parkinsonkursus	0	0	0
Rådgivning og vejledning - ALS	0	0	1
Rådgivning og vejledning - Andre talevanskeligheder	0	1	2
Rådgivning og vejledning - Hjerneskade	15	17	18
Rådgivning og vejledning - Parkinson	0	1	0
Rådgivning og vejledning - Sclerose	0	0	0
Rådgivning og vejledning - Strubeløse	2	2	2
Rådgivning og vejledning - Pårørende	16	6	2
Koordineringsmøde	6	3	3
Foranstaltninger i alt	172	189	187

Individuel undervisning hjerneskade

Fra 2015 til 2016 ses der en stigning på 37 % i antallet af borgere med erhvervet hjerneskade der modtager individuel undervisning. Stigningen fremkommer med udgangspunkt i den generelle forklaring med kortere indlæggelsestid og den naturlige variation i antal borgere med et rehabiliteringsbehov.

Læseafdelingen

Antal borgere og foranstaltninger over en 3-årig periode

Kommune	Borgere 2014	Borgere 2015	Borgere 2016	Foranst. 2014	Foranst. 2015	Foranst. 2016
Ringsted	14	24	15	17	33	17
Slagelse	83	58	70	102	91	86
i alt	97	82	85	119	124	103

Der ses et fald i antallet af borgere i Læseafdelingen fra 2014 til 2016. Denne tendens er landsdækkende, og den skyldes sandsynligvis, at det nu er ved at være almindeligt, at man enten er blevet afhjulpnet i folkeskole el. ungdomsuddannelse, at man selv har kunnet opsøge hjælpen ved fx at downloade relevante apps til sin smartphone og ikke føler behov for undervisning, eller at man kan nøjes med et kortere forløb. Desuden ses også en tendens til, at de borgere, der tidligere har gået til undervisning i dagtimerne, kommer i arbejde eller andre aktivitetstilbud og fravælger undervisningen.

Antal foranstaltninger fordel efter type. Ringsted Kommune

Foranstaltning	2014	2015	2016
Rådgivning/vejledning*	3	3	5
Læse-/it-udredning	6	14	5
Regne-matematik udredning	4	4	2
Læse - it - undervisning	4	11	3
Regne-matematik undervisning	0	1	1
Engelskundervisning	0	0	1
Ialt	17	33	17

* Læseudredning og undervisning på CSU omfatter altid rådgivning og vejledning. Enkelte gange er der dog en borger, der henvender sig udelukkende for at få rådgivning og vejledning og ikke benytter sig af CSU's øvrige tilbud.

Antallet af borgere fra Ringsted Kommune er faldet fra 2015 til 2016. Dette afspejler, at vi i 2015 gjorde en ekstra indsats i Ringsted Kommune, bl.a. et tiltag på Ringsted Produktionsskole, hvor det efterfølgende har vist sig, at dette tilbud ikke gav mening. Desuden har der på trods af møder på jobcentret og i UU ikke været søgning på Læseafdelingens tilbud om undervisning på Kasernen i Ringsted. Dette skyldes sandsynligvis ikke, at der ikke er behov for et sådant tilbud, men at der ikke er opmærksomhed på det i kommunen. Vi vil derfor i 2017 have fokus på dette område igen.

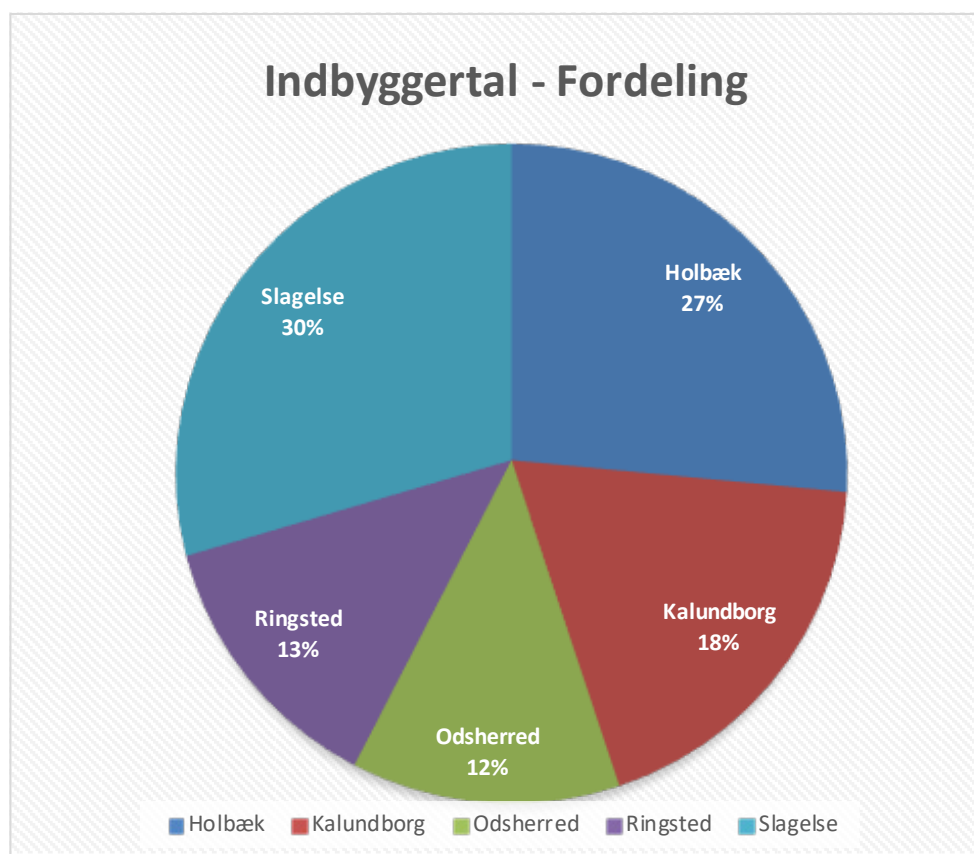

Høreafdelingen

Antallet af borgere, der har modtaget et eller flere tilbud i Høreafdelingen ser ud til at være stabiliseret over de to seneste år. I Høreafdelingen har vi arbejdet målrettet på at udbrede kendskabet til det kommunale tilbud, og det ser ud til, at indsatsen har båret frugt. Vi mener, det er yderst vigtigt, at borgere får den nødvendige undervisning, da apparaterne ellers ikke vil blive brugt, hvilket kan have afgørende betydning for f.eks. jobfastholdelse og et aktivt liv i det hele taget.

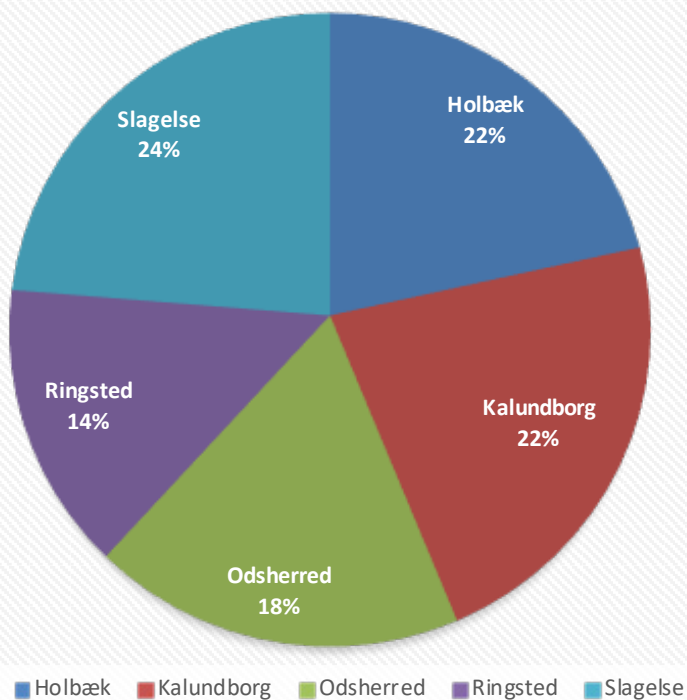
Antal borgere og foranstaltninger over en 3- årig periode

Kommune	Borgere 2014	Borgere 2015	Borgere 2016	Foranst. 2014	Foranst. 2015	Foranst. 2016
Holbæk	396	311	303	935	872	854
Kalundborg	326	328	314	653	676	760
Odsherred	272	247	254	689	563	784
Ringsted	187	183	204	418	511	513
Slagelse	392	340	334	845	746	860
i alt	1573	1409	1409	3540	3368	3771

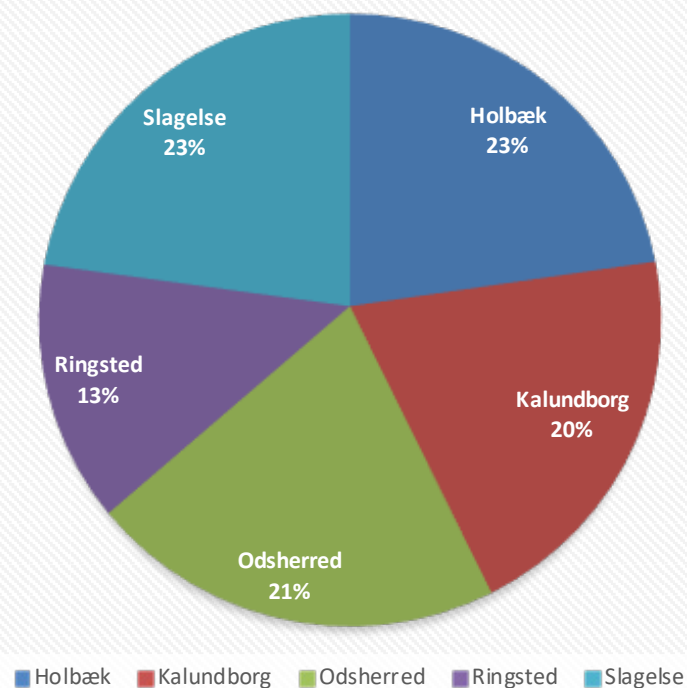

Hvis vi sammenholder tallene med befolkningsfordelingen i abonnementskommunerne, kan vi se, at korrelationen er ganske fornuftig. Udsvinget er som forventet stort i Odsherred kommune pga. den demografiske sammensætning med en stor procentdel af ældre borgere.

Fordeling af antal borgere

Fordeling af antal foranstaltninger

Foranstaltninger efter type. Ringsted Kommune

	2014	2015	2016
Afprøvning	16	42	20
Andet	1	6	1
CI-kursus	1	2	1
Faglig konference	1	10	33
Faglig rådgivning kommune	0	3	6
Faglig rådgivning	4	3	3
Før HA info	4	2	0
Rådgivning/afhjælpning af hørevanskeligheder	202	190	196
Rådgivning/CI	3	4	3
Rådgivning/tinnitus og hyperacusis	8	19	18
Tekniske hjælpemidler, kursus (nyt tilbud 2016)	0	0	1
Tinnituskursus	20	30	20
Udredning APD	1	0	0
Udredning audiopædisk	47	63	63
Udredning CI	1	1	2
Udredning Menière	2	1	0
Udredning tekniske hjælpemidler	1	10	6
Udredning tinnitus/hyperacusis	3	6	13
Undervisning hyperacusis	2	0	4
Undervisning Menière	9	5	2
Undervisning TSK	0	0	0
Undervisning audiopædisk	59	51	40
Undervisning CI	27	31	27
Undervisning tekniske hjælpemidler	0	16	23
Undervisning tinnitus	5	9	31
Undervisning tinnitus og hyperacusis	1	7	0
I alt	418	511	513

Det samlede antal foranstaltninger er samlet set steget med godt 10 % fra 2015 til 2016, men vil altid variere en smule fra år til år afhængig af tilgang til enkelte tilbud. I 2016 ser vi igen en stigning i undervisningen til CI-opererede, og da man i sygehusregi har besluttet af operere tidligere - dvs. foretage operationen til Cochlear Implant på borgere, før de bliver funktionelt døde - må vi regne med, at undervisningsbyrden stiger fortsat. Dette boom er skævt fordelt på kommunerne, så det er ikke alle steder, der ses en stigning. Vi ser et relativt stabilt antal borgere, der visiteres til tinnituskursus, dvs. introducerende holdundervisning. At det er en god idé at give disse mennesker psykoeksklusion (viden om egne udfordringer + viden til at tackle dem), afspejles i antallet af borgere, der senere hen har behov for en individuel udredning, idet dette tal er en del lavere end antallet af kursusdeltagere.

Et nyt tiltag er holdundervisning i brug af kommunikationsudstyr (ekstra høretekniske hjælpemidler), som er iværksat ultimo 2016. Umiddelbart er interessen blandt borgere, der har fået bevilget kommunikationsudstyr stor, og vi vil evaluere indsatsen med udgangen af 2017.

Udover de ydelser, der er hæftet op på cpr.nr., har Høreafdelingen været til stede ved ældrefacéer og på sundhedsmesser og -dage i samarbejdskommunerne, ligesom de også har ydet rådgivning til kommunale sagsbehandlere, plejepersonale, andre omsorgspersoner samt pårørende til borgere med hørevanskeligheder.

Høreafdelingen varetager også uddannelse og efteruddannelse af kommunale høreomsorgsassistenten, tilbyder kurser til omsorgs- og plejepersonale på ældrecentre samt underviser i hørenedsættelser/høreapparatbehandling på SOSU-uddannelserne i samarbejdskommunerne.

Synsafdelingen

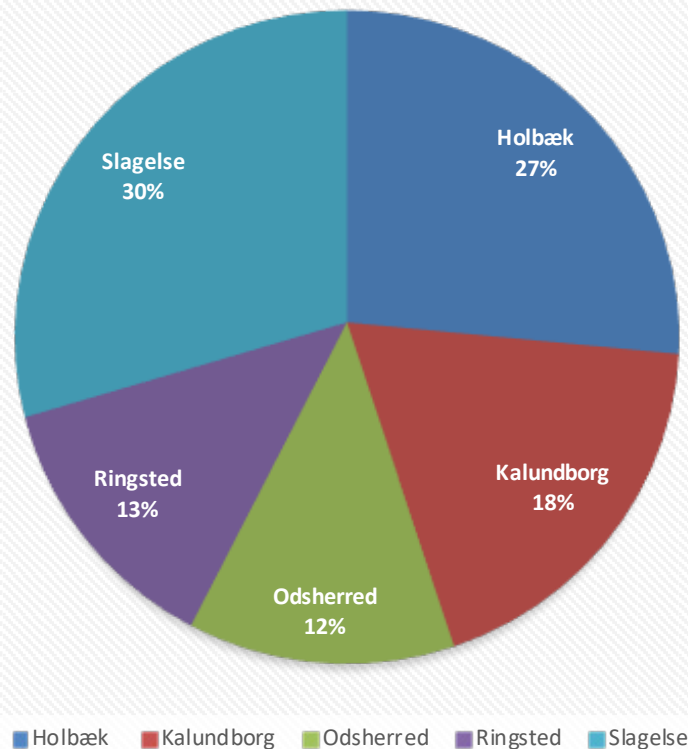
Generelt ses ikke de store udsving i tallene for antal borgere, der har fået et tilbud i synsafdelingen.

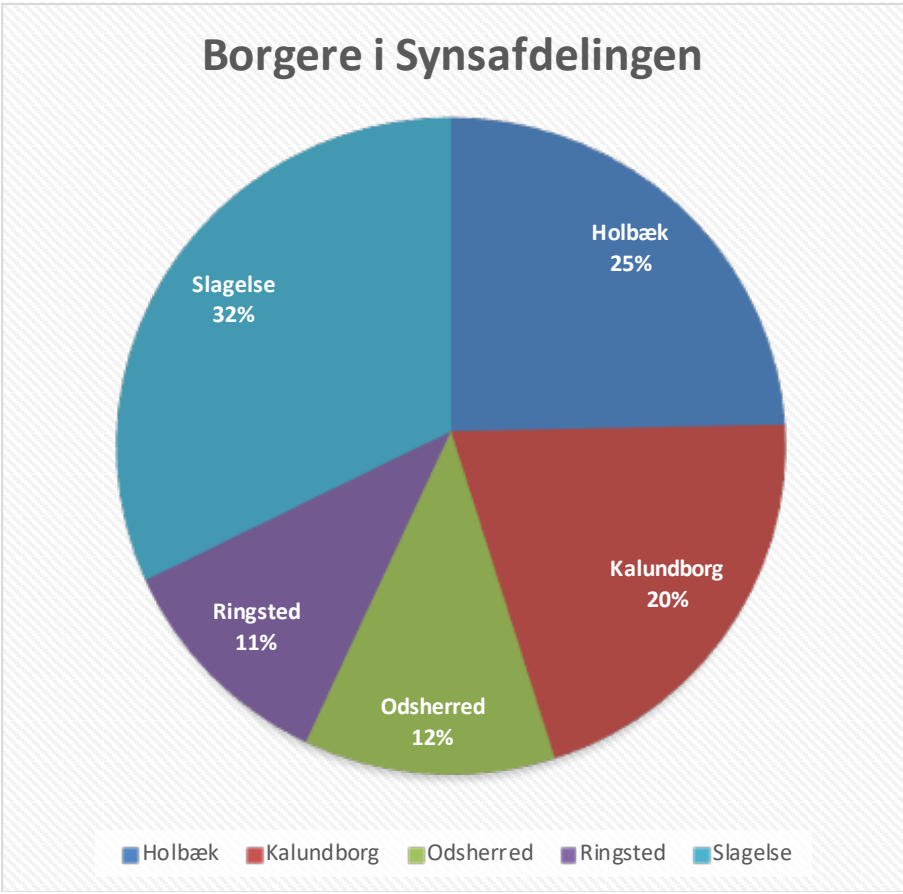
Der ses derimod en forholdsvis stor stigning i antal foranstaltninger, hvilket afspejler, at de borgere, der henvender sig, har behov for længere og mere komplicerede foranstaltninger. Dette skyldes bl.a., at der ses en stor stigning i antal borgere med synsvanskeligheder efter en hjerneskade.

Antal borgere og foranstaltninger over en 2-årig periode:

Kommune	Borgere 2015	Borgere 2016	Foranst. 2015	Foranst. 2016
Holbæk	261	267	744	762
Kalundborg	226	222	647	699
Odsherred	141	126	458	494
Ringsted	119	117	348	321
Slagelse	342	350	998	1013
I alt	1089	1082	3195	3289

Indbyggertal - Fordeling

Foranstaltninger fordelt efter type. Ringsted Kommune

	2015	2016
Afslag på hjælpemidler	4	3
Indstilling på CCTV(læseapparat)	9	4
Indstilling på hjælpemidler	49	42
Indstilling på medicinsk-optiske hjælpemidler	44	34
Indstilling på svagsynsoptik	2	0
Indstilling på øjenproteser	3	13
IKT ansøgning	2	4
IKT indkøb	3	5
IKT klargøring	7	10
IKT reparation/fejlretning	5	7
IKT rådgivning til borger og pårørende	15	4
IKT udredning	9	4
Undervisning IKT og 10 fingersystem	4	0
Undervisning JAWS	1	0
Undervisning i Zoomtekst	2	4
Udredning ADL	2	3
Basis udredning	19	20
Udredning med henblik på synstræning	-	0
Afprøvning CCTV	11	9
Afprøvning af hjælpemidler	14	29
Afprøvning af lys	4	3
Udredning mobility	3	5
Synsundersøgelse	47	33
Udredning af punktskrift	0	0
Undervisning i almindelig daglig levevis (ADL)	4	1
Undervisning i CCTV	2	6
Undervisning i brug af hjælpemidler	3	3
Undervisning i mobility	1	3
3-dages kursus	-	1
Undervisning og rådgivn. til borger og pårørende	45	52
Undervisning og rådgivn. til faglige samarbejdspartnere	34	19
Synstræning	0	0
Undervisning i alt	89	85
Foranstaltninger i alt	348	321
Borgere i alt	119	117

Hjælpemidler	2014	2015	2016
I alt i alle kommuner	2.941.636	3.706.738	3.179.682

Udgifterne til hjælpemidler er faldet fra 2015 til 2016. Der var dog en stor stigning fra 2014 til 2015, hvilket bl.a. skyldtes, at CCTV'erne var kommet i en ny og forbedret version, så der var flere, der ville have udskiftet deres CCTV. Udgifterne har derfor stabiliseret sig igen på et niveau, der kun ligger lidt over udgifterne i 2014. Genbrugsprocenten er faldet fra 19 til 17 %, hvilket selvfølgelig ikke er optimalt. Vi vil derfor i 2017 gøre en ekstra indsats for, at denne tendens ikke fortsætter.

Siden 2011 har vi udviklet vores tanker omkring hvordan vi bedst muligt kan hjælpe borgerne ved lysudredninger. 2016 blev året hvor vi for alvor fik sat fokus på lys, og et lysprojekt blev lagt i støbeskeen. I december 2016 blev vi bevilliget midler fra Trygfonden. De næste to år har vi derfor et lysprojekt i gang. Projektet går under navnet "Bedre lys, mere liv" og er et metodeudviklingsprojekt, hvor vi ønsker at bidrage til viden om, hvordan børn og voksne med synsvanskeligheder, som følge af kronisk sygdom, ved hjælp af mere differentieret og målrettet lysætning, bliver i stand til at leve et så selvstændigt liv som mulig.

I november måned 2016 havde vi et møde med vores samarbejdende øjenlæger, da vi ønsker et fokus på at højne vores samarbejde bl.a. ved at øjenlægerne bliver mere bevidste om, hvor meget vi kan gøre for vores borgere, efter de ikke længere kan afhjælpe borgerne i øjenlægeklinikken.

Noter

CSU-Slagelse

Center for Specialundervisning

Læseafdelingen

Ordblindhed / talblindhed / it-hjælpemidler

Psykiatriafdelingen

Psykiske vanskeligheder og sindslidelser

Kommunikationsafdelingen

Erhvervet hjerneskade / talevanskeligheder

Høreafdelingen

Hørevanskeligheder

Synsafdelingen

Synsvanskeligheder / synshjælpemidler

Ungdomsuddannelser (STU)

STU-Erhverv / STU-Ungdom / klub